

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2014)0023

Burundi ja erityisesti Pierre Claver Mbonimpan tapaus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. syyskuuta 2014 Burundista ja erityisesti Pierre Claver Mbonimpan tapauksesta (2014/2833(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Burundista,
- ottaa huomioon Cotonoun sopimuksen,
- ottaa huomioon Euroopan unionin Burundin edustuston 10. syyskuuta 2014 antaman lausunnon,
- ottaa huomioon 10. huhtikuuta 2014 annetun Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston julkilausuman Burundin tilanteesta,
- ottaa huomioon Arushan rauhaa ja sovinnontekoa koskevan sopimuksen (Arusha Peace and Reconciliation Agreement),
- ottaa huomioon Afrikan suurten järvien alueesta 22. heinäkuuta 2014 annetut neuvoston päätelmät ja erityisesti sen 7 kohdan,
- ottaa huomioon YK:n Burundin toimiston antamat raportit,
- ottaa huomioon YK:n apulaisihmisoikeusvaltuutetun Ivan Simonovicin 9. heinäkuuta 2014 antaman lausunnon Burundin rauhanrakennusrahaston kokoonpanosta,
- ottaa huomioon YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) ja Unicefin Burundin toimiston valtuuskuntaraportit ja toiminnan ensisijaiset tavoitteet erityisesti nälänhädän ja aliravitsemuksen torjumiseksi,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,

- ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja kansojen oikeuksia koskevan Afrikan peruskirjan,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 135 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 4 kohdan,
- A. toteaa, että johtava ihmisoikeuksien puolustaja ja ihmisoikeuksien ja pidätettyjen henkilöiden puolustamiseen erikoistuneen yhdistyksen (Association pour la protection des droits humains et des personnes détenues, APRODH), puheenjohtaja Pierre Claver Mbonimpa pidätettiin jälleen 15. toukokuuta 2014 ja asetettiin myöhemmin syytteeseen ”valtion ulkoisen turvallisuuden uhkaamisesta” sekä ”järjestyshäiriöiden aiheuttamisesta ja niiden seurauksena valtion sisäisen turvallisuuden uhkaamisesta”; toteaa, että Mbonimpa on ollut tutkintavankeudessa siitä asti, kun hänet vietiin kuulusteltavaksi;
- B. ottaa huomioon, että Mbonimpa on saanut lukuisia kansainvälisiä palkintoja ja laajaa tunnustusta myös kotimaansa ulkopuolella demokratian ja ihmisoikeuksien puolustamisen hyväksi Burundissa viimeisten kahden vuosikymmenen aikana tekemästään työstä;
- C. toteaa, että Mbonimpaa vastaan esitetyt syytteet liittyvät lausuntoihin, joita hän antoi Afrikan yleisradiossa (Radio Publique Africaine, RPA) 6. toukokuuta 2014 ja joiden mukaan CNDD-FDD-valtapuolueen (National Council for the Defence of Democracy-Forces for Defence and Democracy) myös Imbonerakure-nimellä tunnettu nuorisosaasto on aseistautunut ja lähetetty Kongon demokraattiseen tasavaltaan sotilaskoulutukseen; toteaa, että YK:n Burundin toimisto oli aikaisemmin ilmaissut huolensa samasta asiasta ja korostanut, että näiden nuorten aseistaminen on ”vakava uhka Burundin rauhalle”;
- D. toteaa, että Pierre Mbonimpan pidätys on tyyppiesimerkki ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvien uhkatekijöiden lisääntymisestä, aktivistien ja toimittajien häirinnästä sekä oppositiopuolueen jäsenten mielivaltaisista pidätyksistä, joihin Imbonerakure on laajalti syyllistynyt ihmisoikeuksia puolustavien ryhmien sekä YK:n apulaisihmisoikeusvaltuutetun antamien tietojen mukaan;
- E. ottaa huomioon, että oppositiopuolueen 8. maaliskuuta 2014 pitämän rauhanomaisen tapahtuman yhteydessä 70 ihmistä pidätettiin ja 48:lle määrättiin myöhemmin vankilatuomio tai jopa elinkautinen tuomio;
- F. toteaa, että viime viikkoina Burundin hallitus on kieltänyt Mbonimpan tukemiseksi aiotut rauhanomaiset mielenilmaukset ja mielenosoitukset ja varoittanut radioasemia lähettämästä Mbonimpan väitteitä tukevia tietoiskuja;
- G. korostaa, että sananvapauden täysimääräinen kunnioittaminen, mikä koskee myös toimittajia ja ihmisoikeuksien puolustajia, on vuonna 2015 pidettävien vapaiden ja rehellisten vaalien edellytys, mikä on ehtona myös sille, että vaalien tulos on yleisesti kaikkien hyväksymä;
- H. toteaa, että EU on hiljattain antanut Euroopan kehitysrahastosta 2014–2020 Burundille 432 miljoonaa euroa, joiden avulla on tarkoitus parantaa muun muassa hallintoa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa;
- I. panee merkille, että Burundissa ainakin 50 prosenttia väestöstä ja lähes kaksi kolmasosaa eli noin 58 prosenttia alle viisivuotiaista lapsista kärsii kroonisesta aliravitsemuksesta, ja korostaa, että 120 maata kattavan vuonna 2012 mitatun maailman nälkäindeksin mukaan Burundin ravintotilanne oli kaikkein heikoin;

- J. toteaa, että Burundi kuuluu maailman viiden köyhimmän maan joukkoon ja sen BKT maailman alhaisimpiin; panee merkille, että monet burundilaiset ovat entistä turhautuneempia elintarvikkeiden, veden ja polttoaineen kallistumiseen, korruption yleisyyteen ja poliittisten päättäjien vastuuttomuuteen;
- K. toteaa, että Burundi kärsii parhaillaan pahimmasta poliittisesta kriisistään vuonna 2005 päättyneen 12 vuoden sisällissodan jälkeen, ja toteaa, että kriisi uhkaa jälleen kerran maan sisäistä ja naapurimaiden vakautta tällä Afrikan mantereella sijaitsevalla räjähdysherkällä alueella;
1. tuomitsee voimakkaasti ihmisoikeuksien puolustajan Pierre Claver Mbonimpan pidätyksen ja kehottaa vapauttamaan hänet välittömästi ja ehdoitta; on huolissaan Mbonimpan terveydentilasta ja vaatii, että hänelle annetaan kiireesti lääkintäapua;
 2. on erittäin huolissaan MSD-oppositiopuolueen (Movement for Solidarity and Democracy) jäsenten pidätyksestä 8. maaliskuuta 2014 sattuneiden tapahtumien seurauksena; kehottaa Burundin viranomaisia kumoamaan tuomion ja käsittelemään oikeudessa uudestaan niiden henkilöiden tapaukset, joissa syytteet voivat kansainvälisten normien mukaisesti olla paikkansapitäviä unohtamatta puolustautumisoikeutta ja suhteellisuutta koskevia periaatteita;
 3. kehottaa Burundin hallitusta toteuttamaan toimenpiteitä CNDD-FDD-puolueen nuorisoliiton valvomiseksi ja estämään heitä näin häiritsemästä vastustajiksi mieltämiään henkilöitä ja kohdistamasta hyökkäyksiään heihin sekä varmistamaan, että väärinkäytöksiin syyllistyneet saatetaan oikeuden eteen; kehottaa suorittamaan riippumattoman kansainvälisen tutkimuksen väitteistä, joiden mukaan CNDD-FDD-puolue aseistaa ja kouluttaa nuorisajaostonsa jäseniä; kehottaa oppositiopuolueiden johtajia ehkäisemään vastustajiin kohdistuvia väkivallantekoja;
 4. kehottaa suurten järvien alueen valtioita puuttumaan Imbonerakuren laittomaan toimintaan ja ratkaisemaan tällaiset ongelmat yhdessä Burundin hallituksen kanssa; kehottaa näitä valtioita sitoutumaan tiukasti rauhan ja vakauden edistämiseen käytössä olevien alueellisten mekanismien avulla, lisäämään alueen taloudelliseen kehittämiseen tärkeitä toimia ja kiinnittämään erityistä huomiota sovinnontekoon, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, rankaisemattomuuden torjumiseen sekä oikeudellisen vastuuvollisuuden parantamiseen;
 5. muistuttaa, että Burundia sitovat Cotonoun sopimuksen ihmisoikeuslauseke, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus sekä Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien peruskirja, joiden nojalla sillä on velvollisuus kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia, kuten sananvapautta; kehottaa Burundin hallitusta sallimaan aidon ja avoimen poliittisen vuoropuhelun ennen vuoden 2015 vaaleja ilman, että vuoropuheluun osallistuvien on pelättävä uhkailun kohteeksi joutumista olemalla puuttumatta oppositiopuolueiden sisäiseen hallintoon, antamalla kaikille puolueille mahdollisuuden käydä vaalikampanjaa rajoituksetta erityisesti maaseudulla sekä pidättymällä käyttämästä väärin oikeuslaitosta poliittisten kilpailijoiden poissulkemiseksi vaaleista;
 6. on erittäin huolissaan siitä, ettei vuoden 2010 vaalien jälkeen (vuosina 2010–2012) tehtyjä lukuisia poliittisia surmia käsitelty oikeudessa; kehottaa Burundin viranomaisia varmistamaan, että surmatöihin syyllistyneet saatetaan oikeuden eteen ja tapaukset

käsitellään oikeudenmukaisin oikeudenkäynnein, ja vaatii, että viranomaiset tekevät parhaansa poliittisen väkivallan estämiseksi vuoden 2015 vaalien edellä;

7. muistuttaa tässä yhteydessä vaaleja koskevien hyvien käytännesääntöjen (Code of Good Practice in Electoral Matters) noudattamisen merkityksestä sekä YK:n välityksellä neuvotellusta etenemissuunnitelmasta, jonka poliittiset toimijat allekirjoittivat vuonna 2013; kannattaa kaikilta osin YK:n Burundin toimiston toimia, joiden tavoitteena on ehkäistä poliittisen väkivallan lisääntymistä vuoden 2015 vaalien edellä sekä palauttaa pitkän aikavälin turvallisuus ja rauha;
8. on erittäin huolissaan Burundin väestön taloudellisesta ja sosiaalisesta tilanteesta kokonaisuudessaan ja erityisesti pakolaisten ja asuinsijoiltaan siirtymään joutuneiden ihmisten tilanteesta ja toteaa, että maan sisäisten turvallisuusongelmien sekä naapurimaiden jännitteiden vuoksi näiden ihmisten määrä jatkaa kasvuaan myös vastaisuudessa;
9. kannustaa kaikkia osapuolia noudattamaan vuonna 2000 tehtyyn rauhaa ja sovinnontekoa koskevaan Arushan sopimukseen kirjattuja sitoumuksiaan ja muistuttaa, että tällä sopimuksella oli keskeinen rooli 12 vuotta kestäneen sisällissodan päättymisessä vuonna 2005; kehottaa olemaan muuttamatta Burundin perustuslakia siltä osin kuin se koskee vallanjaon keskeisten määräysten poistamista, sillä ne olivat ehtona Arushan sopimuksissa;
10. kehottaa EU:n korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita varmistamaan, että EU:n politiikka Burundin suhteen on selkeää ja periaatteellista ja että sen avulla puututaan parhaillaan käynnissä oleviin vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n strategiakehyksen mukaisesti; kehottaa komissiota harkitsemaan neuvottelujen käynnistämistä Burundin kanssa Cotonoun sopimuksen 96 artiklan nojalla ja pyrkimään näin maan mahdolliseen erottamiseen sopimuksesta sekä ryhtymään asianmukaisiin toimiin neuvottelujen jatkuessa;
11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioille, Burundin hallitukselle ja suurten järvien alueen valtioiden hallituksille, Afrikan unionille, YK:n pääsihteerille, AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen yhteispuheenjohtajille sekä yleisafrikkalaiselle parlamentille.